

Izveštaj Komisije o naknadnom praćenju realizacije preporuka iz Izveštaja o reakreditaciji (follow-up)

Fakultet dramskih umjetnosti - Univerzitet Crne Gore

(naziv ustanove visokog obrazovanja/organizacione jedinice koja je predmet naknadnog praćenja)

Naknadno praćenje rada ustanove i realizacije preporuka iz Izveštaja o reakreditaciji predstavlja sastavni dio postupka reakreditacije (follow-up). Smjernice za sprovođenje postupka naknadnog praćenja definisane su Pravilima o postupku reakreditacije ustanove visokog obrazovanja koje je donijela Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja.

Ustanova odnosno organizaciona jedinica za koju je ekspertska Komisija u Izveštaju o reakreditaciji preporučila follow-up podliježe obaveznom naknadnom praćenju rada i realizacije preporuka u cilju unaprjeđenja kvaliteta rada. Ustanova je dužna da u skladu sa preporukama Komisije pripremi Akcioni plan o ispunjavanju preporuka iz Izveštaja o reakreditaciji u roku od 90 dana od dana donošenja konačne odluke o reakreditaciji.

Naknadno praćenje rada ustanove i realizacije preporuka iz Izveštaja o reakreditaciji obuhvata period od dvije godine od dana dostavljanja Akcionog plana Agenciji. Najkasnije tri mjeseca nakon isteka perioda koji obuhvata Akcioni plan ustanova je dužna da Agenciji dostavi Izveštaj o realizaciji Akcionog plana u kome detaljno opisuje rezultate sprovedenih aktivnosti u cilju obezbeđenja i unaprjeđenja kvaliteta rada. Izveštaj ustanove o realizaciji Akcionog plana Agencija dostavlja Komisiji koja je sprovela postupak reakreditacije.

Komisija koja je evaluirala ustanovu visokog obrazovanja ima zadatak da u skladu sa Pravilima o reakreditaciji ustanove visokog obrazovanja izvrši analizu Izveštaja ustanove o realizaciji Akcionog plana sa priloženim dokazima, te da u roku od 30 dana dostavi Agenciji Izveštaj o naknadnom praćenju realizacije preporuka zajedno s ocjenom stepena ispunjenosti datih preporuka.

Komisija može predložiti ustanovi dodatne preporuke za unaprjeđenje kvaliteta rada u okviru stepena realizacije preporuka koje su predmet naknadnog praćenja sa rokom za njihovu implementaciju.

Opšti podaci¹

Naziv ustanove	Univerzitet Crne Gore	
Naziv organizacione jedinice	Fakultet dramskih umjetnosti	
Izveštaj o reakreditaciji (datum i broj)	20 / 06 / 2022	02-607/22-73/98 UPI
Datum i broj odluke o reakreditaciji	25 / 07 / 2022	02-607/22-109/171 UPI
Datum prijema i broj Akcionog plana	28 / 10 / 2022	02-607/22-137/178 UPI
Datum prijema i broj Izveštaja o realizaciji Akcionog plana	31 / 12 / 2024	02-607/24-115/2 UPI
Sastav Komisije koja je evaluirala ustanovu/ organizacionu jedinicu u postupku reakreditacije	Prof. dr Branko Matulić (predsjednik Komisije) Prof. dr Nikola Latković (član Komisije) Prof. dr Aleksandar Vujović (član Komisije) Prof. dr Nenad Dizdarević (član Komisije) Mr Maša Spaić (članica Komisije)	

¹ Popunjava Agencija za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja.

U skladu sa prethodno navedenim, Komisija dana 24.10.2025. godine podnosi Agenciji sljedeći Izvještaj o naknadnom praćenju (follow-up) Fakulteta dramskih umjetnosti, Univerzitet Crne Gore (naziv ustanove/organizacione jedinice).

Uputstvo za Komisiju

Rezultati sprovedenih aktivnosti iz Akcionog plana ustanove se evaluiraju od strane Komisije u okviru Izvještaja za naknadno praćenje (follow-up) koji slijedi u nastavku.

Komisija će u ocjeni ispunjenosti datih preporuka koristiti sljedeće kriterijume za ocjenjivanje:

- Ispunjeno;
- Djelimično ispunjeno;
- Nije ispunjeno.

U komentarima Komisija iznosi svoje mišljenje o ispunjenosti preporuka, preduzetim aktivnostima i mjeri usklađenosti s Akcionim planom.

Ocjena ispunjenosti preporuka iz izvještaja o reakreditaciji

STANDARD 1. POLITIKA OBEZBJEĐENJA KVALITETA		
Kriterijumi:		
a) <i>Politika obezbjeđenja kvaliteta formalno usvojena i javno dostupna (datum usvajanja, internet stranica sa javno dostupnim dokumentom).</i>		
b) <i>Politika podržava organizaciju sistema za obezbjeđenje kvaliteta.</i>		
c) <i>Politika podržava organizacione jedinice kao i pojedinačno zaposlene, a studenti se podstiču da preuzmu svoje odgovornosti u pogledu obezbjeđenja kvaliteta.</i>		
d) <i>Politika podržava akademski integritet i slobode, pri čemu se budno pazi na mogućnost pojave akademskih prevara.</i>		
e) <i>Politika štiti od netolerantnosti bilo koje vrste ili diskriminacije usmerene protiv studenata ili zaposlenih.</i>		
f) <i>Politika podržava uključivanje spoljnih aktera u obezbjeđenje kvaliteta.</i>		
Preporuke Komisije za unaprjeđenje standarda u postupku reakreditacije:	Aktivnost ustanove u vezi sa implementacijom preporuka:	Komentar Komisije u vezi sa postignutim progresom i ocjena ispunjenosti preporuka (ispunjeno, djelimično ispunjeno, nije ispunjeno):
Preporuka 1 Preporuka je da FDU svoj sustav obezbjeđenja kvaliteta, a sukladno propisima, naslanja na sistem kvaliteta UCG-a, što snažnije, uključujući sve formalne i neformalne aktivnosti. Preporuka je poraditi na podizanju svijesti o važnosti sistema kvalitete koji ne smije biti tek formalizirani oblik djelovanja nego sastavni dio akademske svakodnevnice. To se naročito odnosi na studente čija nezainteresiranost ne može biti alibi za njihovo neuključivanje u sve aktivnosti sistema obezbjeđenja kvaliteta.	Dodatno osnažiti mehanizme učešća studenata u svim aktivnostima sistema obezbjeđenja kvaliteta i promovisati veći stepen zainteresovanosti za postojeće i dostupne mehanizme saradnje sa studentima na ovom polju kroz konkretan niz planiranih aktivnosti, te posebno sastanaka sa upravom Fakulteta, rukovodiocima studentskog programa i nastavnim osobljem.	Institucija je detaljno i precizno opisala aktivnosti koje je potrebno preduzeti vezano za ispunjenost kriterijuma. Neke dokaze je moguće pronaći na web stranici fakulteta, ali ne i sve. Zbog navedenog, kriterijum je djelimično ispunjen.
Preporuka 2 Preporuka je neophodnost podizanja na viši nivo neformalnih i formalnih oblika saradnje sa Ministarstvom nadležnim za	Proces obezbjeđenja kvaliteta u oblasti analize, kreiranja i unaprjeđenja stud. programa nije predstavljao sastavni dio, niti nužnost u smjernicama koje su date prilikom	Institucija je detaljno i precizno opisala aktivnosti koje je potrebno preduzeti vezano za ispunjenost kriterijuma. Neke dokaze je

<p>poslove kulture, pozorištima, JU Filmskim centrom Crne Gore, RTCG i slično. Takođe, preporuka je i snažnije uključivanje navedenih institucija u procese obezbjeđenja kvalitete pogotovu u analizi, kreiranju i unaprjeđenju studijskih programa.</p>	<p>prošle akreditacije, tako ovaj kriterijum osim u drugim oblastima, prevashodno programske saradnje sa navedenim ustanovama nije proisticao kao međusobna obaveza, sem u dijelu obezbjeđivanja i povezivanja neophodnih resursa u procesu nastave, odnosno zajedničkih institucionalnih projekata.</p>	<p>moguće pronaci na web stranici fakulteta, ali ne i sve. Zbog navedenog, kriterijum je djelimično ispunjen.</p>
--	--	--

(Tabelu proširiti u

zavisnosti od broja datih preporuka u Izvještaju o reakreditaciji.)

STANDARD 2. IZRADA I ODOBRAVANJE PROGRAMA		
Kriterijumi:		
<p>a) <i>Studijski program sadrži opšte programske ciljeve usklađene sa institucionalnom strategijom i ima jasno utvrđene planirane ishode učenja.</i></p> <p>b) <i>Studijski program se izrađuje u saradnji sa studentima i ostalim akterima.</i></p> <p>c) <i>Studijski program ima koristi od spoljne ekspertize i referenci.</i></p> <p>d) <i>Studijski program odražava četiri svrhe visokog obrazovanja Savjeta Evrope (vidjeti Područje primjene i koncepti).</i></p> <p>e) <i>Studijski program izrađuje se tako da omogućava nesmetano napredovanje studenata kroz studije.</i></p> <p>f) <i>Studijski program definiše očekivano opterećenje studenata, npr. pomoću ECTS kredita.</i></p> <p>g) <i>Studijski program obuhvata dobro strukturirane prilike za praksu gdje je to primjereno.</i></p> <p>h) <i>Studijski program podliježe procesu formalnog odobravanja u okviru ustanove.</i></p>		
Preporuke Komisije za unaprijeđenje standarda u postupku reakreditacije:	Aktivnost ustanove u vezi sa implementacijom preporuka:	Komentar Komisije u vezi sa postignutim progresom i ocjena ispunjenosti preporuka (ispunjeno, djelimično ispunjeno, nije ispunjeno):
Preporuka 1: Potrebno je da forma svih Silabusa studijskih programa Fakulteta dramskih umjetnosti, sa datim tabelama bude ista za sve predmete. Da sva polja u datim silabisima budu uredno popunjena traženim informacijama u skladu sa karakteristikama pojedinačnog kurikulumu.	U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se, ujednačavanje tabelarnog prikaza, te ispunjenje nedostajućih polja u koje je neophodno izvršiti dodatne ispravke u skladu sa karakteristikama pojedinačnog silabusa biće izvršene u skladu sa ovom smjernicom. Dokazi https://www.ucg.ac.me/fdu#	Na osnovu sprovedenih aktivnosti opisanih u realizaciji akcionog plana, ova preporuka se smatra ispunjenom.
Kod određenog broja predmeta nijesu navedeni ishodi učenja Kod određenog broja silabusa nijesu jasno navedeni kriterijumi vezani za segment „Oblici provjere znanja i ocjenjivanje“ i nijesu navedeni bodovi za pojedinačne segmente provjera znanja		
Preporuka 2: U većini silabusa nije uopšte navedena eventualna uslovljenost drugim predmetima, što je od posebne važnosti za sve stručne	U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi: „prilikom (re)akreditacije biće unijeta posebna napomena da je polaganje predmeta	Na osnovu sprovedenih aktivnosti opisanih u realizaciji akcionog plana, ova preporuka se smatra ispunjenom.

<p>predmete koji su u studijskim programim dati kao hronološki nastavci.</p> <p>Preporuka 3: Predmeti stručne prirode koji se nastavljaju u procesu studija kao što su, između ostalih, npr.: Gluma II, Govor II, Glas II, Pokret II, kao i drugi stručni predmeti koji predstavljaju kontinuitet u procesu studija, nije navedena eventualna uslovljenost sa drugim predmetima, pa stoga nije jasno da li recimo student koji nije položio predmet Gluma II može da prati i polaže predmet Gluma III. U odnosu na karakteristike studija i priložene studijske programe, upitno je da li ovi predmeti imaju uslovljenost jedan sa drugim.</p>	<p>uslovljeno polaganjem hronološki prethodnog stručno-umjetničkog predmeta, odnosno njegovog logičnog nastavka."</p> <p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi: "prilikom procesa (re)akreditacije biće unijeta posebna napomena da je polaganje predmeta uslovljeno polaganjem hronološki prethodnog stručno-umjetničkog predmeta, odnosno njegovog logičnog nastavka."</p>	<p>Na osnovu sprovedenih aktivnosti opisanih u realizaciji akcionog plana, ova preporuka se smatra ispunjenom.</p>
<p>Preporuka 4: Uzimajući u obzir specifične karakteristike iz grupe stručnih predmeta, neopravdano je data ne-uslovljenost polaganja. Naime, nije jasno kako student može polagati predmet Osnovi filmske režije II, ako prethodno nije savladao i položio gradivo iz predmeta Osnovi filmske režije I u okviru kojeg se izučavaju najosnovniji pojmovi koji su dati iz ovog kurikula. Kod određenog broja silabusa nije naveden Studijski program za koji se organizuje dati predmet.</p>	<p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se: "formalni nedostatak uslovljenosti predmeta i to posebno onih koji predstavljaju hronološki i logički nastavak prethodnog biti ispravljena u svim silabusima"</p>	<p>Na osnovu sprovedenih aktivnosti opisanih u realizaciji akcionog plana, ova preporuka se smatra ispunjenom.</p>

<p>Preporuka 5: Ažurirati silabuse sa predavačima koji su na snazi u procesu izvođenja nastave. Akademska zvanja za pojedinačne predavače koji su navedeni u određenim silabusima, ne odgovaraju dostavljenoj dokumentaciji o izboru u akademska zvanja. Pojedni predmeti imaju oskudnu literaturu, pojedini predmeti previše obimnu za jedan predmet u odnosu na opterećenost studenta izraženu kroz broj ECTS kredita</p>	<p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se: "U svim silabusima će se izvršiti dodatna revizija i aktualizacija podataka sa imenom i punim akademskim i naučnim zvanjem aktuelnog predavača u skladu sa njenom ili njegovim izborom u zvanje. Za pojedine predmete prilikom revizije i izmjene silabusa biće izvršena neophodna optimizacija literature u odnosu na opterećenost studenta izraženu kroz broj ECTS kredita."</p>	<p>Na osnovu sprovedenih aktivnosti opisanih u realizaciji akcionog plana, ova preporuka se smatra ispunjenom.</p>
<p>Preporuka 6: U pojedinim silabusima nijesu navedene obaveze studenta u toku nastave.</p>	<p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se: "U svim silabusima će se izvršiti dodatna revizija i dopuna svih nedostajućih polja kataloga predmeta, uključujući i unošenje preciznih obaveza studenta u toku nastave."</p>	<p>Na osnovu sprovedenih aktivnosti opisanih u realizaciji akcionog plana, ova preporuka se smatra ispunjenom.</p>

STANDARD 3. UČENJE, NASTAVA I PROVJERA ZNANJA USMJERENI NA STUDENTA		
<p>Kriterijumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) <i>Kod učenja i nastave poštuje se i prilagođava različitostima studenata i njihovim potrebama, omogućavajući fleksibilne putanje učenja.</i> b) <i>Kod učenja i nastave razmatraju se i koriste različiti načini izvođenja nastave, gdje je prikladno.</i> c) <i>Kod učenja i nastave fleksibilno se koriste razne pedagoške metode.</i> d) <i>Kod učenja i nastave redovno se vrednuju i prilagođavaju načini izvođenja nastave i pedagoške metode.</i> e) <i>Kod učenja i nastave podstiče se osjećaj samostalnosti kod učenika, osiguravajući pritom adekvatne smjernice i podršku od strane nastavnog osoblja.</i> f) <i>Kod učenja i nastave promoviše se uzajamno poštovanje između učenika i nastavnika.</i> g) <i>Kod učenja i nastave postoje odgovarajući postupci za rješavanje po prigovorima studenata.</i> h) <i>Lica koja vrednuju studente su upoznata sa postojećim metodama testiranja i ispitivanja i pruža im se podrška za razvoj vlastitih vještina u toj oblasti.</i> i) <i>Kriterijum i metode za provjeru znanja, kao i kriterijum za ocjenjivanje, unaprijed se objavljuju.</i> j) <i>Provjera znanja omogućava studentima da pokažu u kojoj mjeri su planirani ishodi učenja postignuti. Studenti dobijaju povratne informacije, koje su, ukoliko je to potrebno, povezane sa savjetima o procesu učenja.</i> k) <i>Gdje je to moguće, provjeru znanja vrši više od jednog ispitivača.</i> l) <i>Pravila o provjeri znanja u obzir uzimaju olakšavajuće okolnosti.</i> m) <i>Provjera znanja se dosljedno i pravedno primjenjuje na sve studente i sprovodi se u skladu sa navedenim procedurama.</i> n) <i>Postoji formalna procedura za žalbe studenata.</i> 	<p>Aktivnost ustanove u vezi sa implementacijom preporuka:</p> <p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se, uz dokaze: Sistem anketiranja studenata na Univerzitetu Crne Gore, a samim tim i na Fakultetu dramskih umjetnosti dodatno je unapređen uvođenjem online sistema anketiranja, međutim obaveza dostavljanja rezultata prističe iz pravilnika i procedura na koje Fakultet dramskih umjetnosti nema uticaja, sem što se u redovnim komunikacijama sa Centrom za unapređenje kvaliteta redovno konsultuje o poboljšanju i unapređenju ovog vida anketiranja studenata koju smatramo veoma</p>	<p>Komentar Komisije u vezi sa postignutim progresom i ocjena ispunjenosti preporuka (ispunjeno, djelimično ispunjeno, nije ispunjeno):</p> <p>Fakultet dramskih umjetnosti kontinuirano unapređuje nastavu kroz online studentske ankete, o čemu je priložio dokaza Aktivno se radi na poboljšanju metoda učenja, a javna prezentacija studentskih radova dodatno podstiče razvoj nastavnih pristupa. Ova preporuka je ispunjena.</p>
<p>Preporuke Komisije za unapređenje standarda u postupku reakreditacije:</p> <p>Preporuka 1: Potrebno je uvesti online sistem sprovođenja ankete kojom bi se ubrzao proces anketiranja studenata. Takođe, preporučuje se, zbog malog uzorka, da se anketa sprovodi svake godine, ali da se njeni rezultati dostavljaju nakon tri godine, kako bi se oformio veći uzorak studenata i kako bi se obezbedila anonimnost studenata koji ocenjuju. Dalje, potrebno je da se redovno usaglašavaju i obnavljaju nastavni programi u skladu sa izmenama koje se vrše tokom praktične nastave.</p>		

	<p>važnim mehanizmom za generalno unapređenje nastave i metoda učenja. Pored ovoga što se tiče usaglašavanja i obnavljanja nastavnih programa koji se mijenjaju u skladu sa tokom praktične nastave njih je moguće mijenjati u skladu sa jasno propisanim procedurama, te na zahtjev organizacione jedinice u redovnim intervalima do određenog broja ECTS kredita. U tom pravcu Fakultet dramskih umjetnosti kao redovni mehanizam usaglašavanja i unapređivanja svojih nastavnih programa koje se vrše tokom praktične nastave kontinuirano unapređuje oblike i metodiku nastave i to posebno kroz različite vidove dodatnog angažovanja i profesora i studenata na izradi kompleksnih umjetničkih projekata koje realizujemo sa našim nastavnim bazama. U tom pravcu unapređenje nastavnih programa odvija se na način kontinuiranog razvoja vještina studenata imajući u vidu da se svi završni ispitni radovi studenata na našem Fakultetu realizuju javno pred publikom u javnim ustanovama kulture, što na izvestan način direktno utiče na izmjenu nastavnih i pedagoških pristupa u realizaciji nastave i unapređivanju nastavnih metoda.</p>	
<p>Preporuka 2: Potrebno je da Univerzitet organizuje ili omogući nastavnom osoblju redovno usavršavanje nastavnih i profesionalnih sposobnosti kroz obuke, seminare i stručna usavršavanja kako bi profesori mogli na najbolji mogući način da sprovedu nastavu i da prate nove metode rada koje su zastupljene u drugim državama.</p>	<p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se: Univerzitet Crne Gore je od studijske 2022/23.g. obezbijedio poseban fond svim univerzitetkim jedinicama za pospješivanje usavršavanja nastavnih i profesionalnih sposobnosti kroz obuke, seminare i stručna usavršavanja i na taj način omogućio akademskom osoblju da prati nove metode rada u drugim državama. Međutim i pored ovoga mehanizma u prethodnom periodu trajanja ovog akreditacionog ciklusa</p>	<p>Fakultet dramskih umjetnosti aktivno koristi fondove Univerziteta za stručno usavršavanje i dodatno jača međunarodnu saradnju kroz ERASMUS+ programe. Profesori i saradnici učestvuju u razmjenama i projektima s brojnim evropskim univerzitetima, što doprinosi praćenju savremenih metoda i jačanju kompetencija nastavnog osoblja. Ova preporuka je ispunjena.</p>

	<p>Fakultet dramskih umjetnosti je intenzivirao okvire međunarodne saradnje i odlazne i dolazne mobilnosti sa više evropskih univerziteta kroz direktne linije sporazuma koje su se realizovale posredstvom ERASMUS+ programa. U tom pravcu odlazna mobilnost naših profesora i saradnika povećanja je i izdignuta na jedan viši nivo imajući u vidu da smo u protekle dvije godine posebno intenzivirali saradnju sa univerzitetima i feakultetima u regionu kao što su AGRFT (akademija za gledališće, radio, film in televizijo) u Ljubljani, Univerzitetom umjetnosti u Tirani, Akademijom za umjetnost i kulturu u Osijeku, Univerzitetom „Aldo Moro“ u Bariju, Univerzitetom Molize u Italiji, Šleskim Univerzitetom i Univerzitetom u Katovicama u Poljskoj kao i Univerzitetom u Hildešajmu u Njemačkoj sa kojima smo ostvarili direktnu razmjenu akademskog osoblja. Pored ovoga Fakultet dramskih umjetnosti realizuje i tri tekuća međunarodna ERASMUS+ projekta sa mnogobrojnim pridruženim partnerima iz Evrope u kojima naši profesori izmjenjuju iskustva sa drugim univerzitetima prateći i inovirajući kontinuirano nove metode rada i unapređujući sopstvene kompetencije predavača.</p>	
<p>Preporuka 3: Potrebno je da se nastavni planovi usaglase, redovno revidiraju i objavljuju tako da budu dostupni svima.</p>	<p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se: Fakultet dramskih umjetnosti je u skladu sa ovom preporukom i smjernicom izvršio poptuno usaglašavanje nastavnih planova i uveo procedure redovne revizije istih kako bi oni u svakom trenutku bili ažurni i široko dostupni ne samo studentima, nego i potencijalno novim studentima. Ovo i posebno zato što su svi nastavni planovi široko dostupni putem zvaničnog portala</p>	<p>Fakultet je uskladio nastavne planove i uveo redovne revizije. Planovi su javno dostupni na portalu Univerziteta, a dodatno promovisani kroz informator, štampane kataloge i događaj „FDU InterAkcija“, čime se omogućava bolja dostupnost i razumijevanje studijskih programa potencijalnim studentima. Ova preporuka je ispunjena.</p>

	<p>Univerziteta Crne Gore na kome je svim nastavnim planovima moguće pristupiti na transparentan i jednostavan način. U proteklom periodu Fakultet dramskih umjetnosti je shodno ovoj smjernici i preporučio izradio i posebnu publikaciju u formi Informatora u 2023.g. kojim se na izvjestan način pospešuje dostupnost i uvid u aktuelne nastavne programe i kroz koje je moguće steći uvidu u sve silabuse studijskih programa. Pored ovoga Fakultet dramskih umjetnosti redovno u toku godine vrši promociju svojih studijskih programa kroz saradnju sa svojim institucionalnim partnerima putem posebnog formata događaja pod nazivom „FDU InterAkcija “ sa ciljem dodatnog približavanja nastavnih programa i metoda nastave svim zainteresovanim srednjoškolicima. Pored ovih metoda promocije nastavnih planova i njihove dostupnosti svaki studijski program ima svoj posebno odštampan katalog sa svim informacijama o nastavnim planovima, modulima studiranja na osnovnim i master studijama, koji se redovno distribuiraju na sajmovima obrazovanja, sajmskim nastupima, danima otvorenih vrata koje organizuje Univerzitet Crne Gore itd.</p>	
--	---	--

STANDARD 4. UPIS STUDENATA, NJIHOVO NAPREDOVANJE KROZ STUDIJE, PRIZNAVANJE I SERTIFIKACIJA		
Kriterijumi:		
<p>a) <i>Politike pristupa, procesi i kriterijum za upis sprovode se dosljedno i na transparentan način. Obezbijeđeno je upoznavanje studenata sa radom ustanove i uvođenje u program.</i></p> <p>b) <i>Ustanova uspostavlja procese i instrumente za prikupljanje, praćenje i reagovanje na informacije o napredovanju studenata kroz studije.</i></p> <p>c) <i>Institucionalna praksa priznavanja je u skladu sa principima Lisabonske konvencije o priznavanju.</i></p> <p>d) <i>Saradnja sa drugim ustanovama, agencijama za obezbjeđenje kvaliteta i domaćim ENIC/NARIC centrom, u cilju osiguravanja dosljednog priznavanja u cijeloj zemlji.</i></p> <p>e) <i>Po završetku programa, studenti dobijaju dokumentaciju kojom se obrazlaže koje su kvalifikacije stekli, uključujući postignute ishode učenja i kontekst, nivo, sadržaj i status studija koje su pohađali i koje su uspješno završili.</i></p>		
<p>Preporuke Komisije za unaprijeđenje standarda u postupku reakreditacije:</p>	<p>Aktivnost ustanove u vezi sa implementacijom preporuka:</p>	<p>Komentar Komisije u vezi sa postignutim progresom i ocjena ispunjenosti preporuka (ispunjeno, djelimično ispunjeno, nije ispunjeno):</p>
<p>Preporuka 1: Preporučuje se zagovarati izmjene zakonskih okvira koji obavezujuće uređuju procese upisivanja, te time uskraćuju autonomiju visokih škola u određivanju specifičnih kriterijuma upisa, te time dugoročno diskriminišu dio kandidata. Priroda studija umjetnosti (ali i drugih npr. regulisanih kvalifikacija) zahtijeva posebne provjere ulaznih predispozicija kandidata. Dugi niz godina se vrednovanje kandidata vrši paušalno, pukom statističkom procjenom uspjeha iz srednjeg obrazovanja, a tzv. «dopunskom» ispitu (zapravo ključnom na umjetničkim predmetima) pripada manje od trećine maksimalnog broja bodova – u takvim formalističkim okolnostima može da bude diskriminisan veliki broj talentovanih kandidata, koji ostaju ispod crte, što Akademiju lišava kvalitetnog studenta.</p>	<p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se, uz dokaze: Fakultet dramskih umjetnosti već dugi niz godina insistira na održanju instituta obaveznosti i autonomije prijemnog ispita, te specifičnih kriterijuma upisa kako u dodatnom normativnom uređenju, tako i na operativnom sprovođenju i dodatnim procedurama prilikom upisa novih kandidata, imajući u vidu specifičnosti studija unutar polja dramskog i audio-vizuelnog obrazovanja. U tom pravcu Fakultet dramskih umjetnosti je proteklom periodu na sastancima sa upravom Univerziteta i Centrom za kontrolu kvaliteta dodatno insistirao na izmjeni opštih i internih pravilnika u kojima se vrednovanje prosječne ocjene iz srednjeg obrazovanja bodovati u manjem obimu u odnosu na tzv. „dopunskim ispitima“ kojima se vrši faktička i stvarna provjera ulaznih, te posebno umjetničkih predispozicija kandidatkinja i kandidata. Na ovaj način može se dodatno pospješiti provjera kandidata</p>	<p>Fakultet dramskih umjetnosti kontinuirano insistira na očuvanju specifičnih, rigoroznih kriterijuma prijemnog ispita, uključujući umjetničke i psihološke provjere, uz zalaganje za smanjenje uticaja prosječne ocjene iz srednje škole i unapređenje postojećih pravila kroz izmjene propisa.</p> <p>Ova preporuka je ispunjena.</p>

	<p>posebno imajući u vidu formalna ograničenja upisnih politika koja su trenutno propisana. Pored ovoga, Fakultet dramskih umjetnosti insistira i na dodatnim provjerama potencijalnih kandidata bivajući jedina škola na Univerzitetu Crne Gore koja formalno sprovodi psiho-testove na studijskom programu Gluma koje realizuje licencirano lice iz kliničke prakse. Pored ovih interno definisanih kriterijuma na studijskom programu Gluma prisutni su i drugi oblici provjere fizičke kondicije potencijalnih kandidata. Drugi relevantniji kriterijumi provjere pored onih koji su zakonski obavezujući uključuju segmentiranost procedure prijemnog ispita koja se na svim studijskim programima odvija tokom višednevnog ispitivanja i komisijskog ocjenjivanja kandidata u širim i užim krugovima selektovanih kandidata kako bi prijemne komisije prikupile što više relevantnih podataka o prijavljenim kandidatima. Zagovaranje izmjene zakonskih okvira za sada se objektivno dešava na nivou mogućih i dostupnih, te u krajnjem smislu odobrenih procedura prijemnih ispita koji se interno sporvode u relaciji i sa očekivanjem skorije izmjene Zakona o visokom obrazovanju, koje takođe zavise i od dinamike procedura i izmjena početnog zahtjeva za akreditaciju. Obzirom da se radi o kontinuiranoj aktivnosti, stepen ispunjenosti ovog kriterijuma je kontinualan i zavisioće prevashodno od mogućnosti izmjena postojećih opštih i internih pravilnika procjene kandidata pri upisu koje su već propisane i nemogu se mijenjati u toku perioda reakreditacije. U tom smislu može se smatrati da će ovaj kriterijum biti u dogledno vrijeme</p>	
--	---	--

<p>Preporuka 2: Značajan dio predmeta u obrascu «info-liste» ne sadrži informaciju o međusobnoj uslovljenosti pohađanja/apsolviranja pojedinih predmeta, što upućuje na potencijalne prepreke odnosno nejasnoće u procesu napredovanja studenta kroz studije. Dopunom ovih podataka će se sasvim ukloniti takve nedoumice i proces napredovanja učiniti krajnje uređenim.</p>	<p>ispunjen, te ga je neophodno i moguće unaprijediti u predstojećem periodu, jedino povećanjem kvaliteta dosadašnje prakse prilikom sprovođenja i realizacije prijemnih ispita.</p> <p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se: Fakultet dramskih umjetnosti je dopunom za značajan broj predmeta u obrascu „info liste“ dopisao informaciju o međusobnoj uslovljenosti pohađanja /apsolviranja pojedinih predmeta kako bi se proces napredovanja studenta kroz studije mogao adekvatnije sagledati i učiniti nedovosmislenim. U tom pravcu Fakultet dramskih umjetnosti je izvršio dopunu nedostajućih podataka tako što je na svim mjestima gdje to prethodno nije bilo naznačeno, na isti onaj način kako je to sprovedeno u dopuni svih sadržajnih nedostataka u silabusima. Na ovaj način Fakultet je trajno otklonio dilemu međusobne uslovljenosti pohađanja/apsolviranja pojedinih predmeta kako bi se proces napredovanja studenta kroz studije mogao apsolutno učiniti neupitnim.</p>	<p>Fakultet je dopunio informacije o međusobnoj uslovljenosti predmeta u info listama i silabusima, čime je proces napredovanja studenata učinjen jasnim i nedvosmislenim. Ova preporuka je ispunjena.</p>
<p>Preporuka 3: Iako su formalno-zakonski okviri priznavanja kvalifikacija/prethodnog (djela) obrazovanja, te apsolviranog kurikuluma tokom studijskog boravka (mobilitnosti) sasvim uređene, preporučuje se da se institucionalna praksa uredi internom legislativom, kojom će se detaljnije urediti nadležnosti i kontrola/nadzor.</p>	<p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se: Institucionalna praksa formalnog priznavanja prethodnog obrazovanja na Fakultetu dramskih umjetnosti vrši se prevashodno analizom dokumentacije koju dostavlja kandidat u skladu sa Zakonom o o priznavanju inostranih obrazovnih isprava i izjednačavanju kvalifikacija., kao i njegovu izmjenu i dopunu. U tom pravcu Zakon jasno propisuje prava, obaveze i nadležnosti u procesima priznavanja u zavisnosti od vrste slučaja i svrhe priznavanja (zapošljavanje ili</p>	<p>Fakultet sprovodi priznavanje prethodnog obrazovanja kroz komisijski uvid u dokumentaciju, u skladu sa zakonom, iako postoji prostor za dodatno unapređenje internih procedura u saradnji sa nadležnim institucijama. Ova preporuka je delimično ispunjena.</p>

	<p>nastavak školovanja). U tom pravcu Fakultet dramskih umjetnosti vrši procedure priznavanja u slučajevima nastavka školovanja, te za tu svrhu ibrazuje posebnu Komisiju u relaciji sa nivoom obrazovanja i dokumentacijom koju kandidat priloži. Komisijskim usaglašavanjima stavova i uvidima u dokumentaciju bilo da se radi o mobilnosti ili prelasku na drugi nivo studija, Fakultet kontinuirano realizuje priznavanje diploma u koordinaciji svojih pravnih službi, učešćem prodekana za nastavu, ili prodekana za međunarodnu saradnju u skladu sa prijavom, nakon čega se privaljena dokumentacija sa mišljenjem Komisije za priznavanje dostavlja Vijeću Fakulteta na glasanje. Međutim, iako je interne procedure povodom ovoga kriterijuma moguće unaprijediti u smislu unutrašnje efikasnosti, izrada dodatnih internih pravila izvjesno se jedino može unaprijediti kroz usaglašavanje sa sa nadležnim zakonodavnim institucijama.</p>	
<p>Preporuka 4: Praksa navođenja kvalifikacija nivoa Bachelor i Master je uopšteno veoma neujednačena, na svim nivoima – od pojedinačnih visokih školstava, preko država pa do Evropskog prostora visokog obrazovanja. Navedene skraćenice BA/MA trebalo bi da kao takve vrše distinktivnu ulogu, makar između najširih polja (nauka/umjetnost). Međutim one ne upućuju da je njen nosilac umjetnik, a još manje umjetnik u polju muzičkih umjetnosti. Stoga se preporučuje FDU da autonomno formuliše specifičnije skraćenice, koje će bolje vršiti distinktivnu ulogu.</p>	<p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se: U ovoj oblasti postoji izrađen pravilnik od strane resornog Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija po kojem se svršenim studentima izdaje diploma sa suplementom u kojem se precizno navodi navodi stepen zavrenih studija, te se nakon insistiranja našeg Fakulteta uticalo na dopunu i dodatno specifikovanje akademske kvalifikacije studenta u pravcu posebnih odrednica kao na primjeru: diplomirani dramski i, ili diplomirani audio-vizuelni umjetnik uz dodatak pune odrednice: - reditelji, - dramaturg, - producent, - glumac. U tom pravcu može se smatrati da je Fakultet dramskih umjetnosti relevantno odgovorio</p>	<p>IFakultet je uspješno uticao na preciznije navođenje akademskih titula u diplomama (npr. glumac, reditelj), čime je jasno definisana kvalifikacija, uz kontinuiranu saradnju s Ministarstvom i usklađivanje sa zakonom. Ova preporuka je ispunjena.</p>

	<p>ovom kriterijumu i dao svoj relevantan doprinos imajući u vidu konačnu formu diploma koje izdaje diplomiranim studentima sa voma istaknutom distinktivnom odrednicom naziva kvalifikacije. Obzirom da se radi o kontinuiranoj aktivnosti, stepen ispunjenosti ovog kriterijuma na nivou Univerziteta Crne Gore je kontinualan i zavisi od mogućnosti izmjena postojećih opštih i internih pravilnika, te relevantnog usaglašavanja stavova sa nadležnim ministarstvom o nazivu diplome prilikom njenog izdavanja što će biti izvjesno bolje uređeno u relaciji sa aktuelnim izmjenama Zakona o visokom obrazovanju.</p>	
--	--	--

STANDARD 5. NASTAVNO OSOBLJE		
<i>Kriterijumi:</i>		
<p>a) <i>Ustanova uspostavlja i pridržava se jasnih, transparentnih i pravičnih procesa za zapošljavanje i uslova zapošljavanja koji prepoznaju značaj podučavanja.</i></p> <p>b) <i>Ustanova nudi i promovira mogućnosti za profesionalni razvoj nastavnog osoblja.</i></p> <p>c) <i>Ustanova podstiče naučne aktivnosti radi jačanja veze između obrazovanja i istraživanja.</i></p> <p>d) <i>Ustanova podstiče inovacije u nastavnim metodama i korišćenje novih tehnologija.</i></p>		
<p>Preporuke Komisije za unapređenje standarda u postupku reakreditacije:</p>	<p>Aktivnost ustanove u vezi sa implementacijom preporuka:</p>	<p>Komentar Komisije u vezi sa postignutim progresom i ocjena ispunjenosti preporuka (ispunjeno, djelimično ispunjeno, nije ispunjeno):</p>
<p>Preporuka 1</p> <p>Preporuka je definisati izdvajanje fondastredstava za godišnja unapređenja opreme, sredstava, potrošnog materijala i sl., kao i upravljanje istim.</p>	<p>Sve fakultetske jedinice Univerziteta Crne Gore upravljaju se na godišnjem nivou prema tekućim potrebama koje se iskazuju kroz dva plana i to: plan javnih nabavki i tekućim budžetskim potraživanjima koja se u redovnim polugodištima koriguju rebalansom budžeta. U tom pravcu FDU nema posebno izdvojeni godišnji fond, nego svoja potraživanja vrši u skladu sa gore navedenim budžetskim planovima i kontinuirano u skladu sa potrebama, ukoliko za neke posebne ili specifične namjene ne sačinjava posebne zahtjeve. U tom pravcu Univerzitet Crne Gore je u tekućoj 2022/23.g. svim organizacionim jedinicama obezbijedio poseban fond za godišnje unapređenje opreme, nastavnih sredstava i potrošnog materijala za koji je raspisan poseban tender koji je u toku.</p>	<p>Institucija je dokumentovala i dostavila dokaze o ispunjenosti kriterijuma.</p> <p>Zbog navedenog, kriterijum je ispunjen.</p>

STANDARD 6. RESURSI ZA UČENJE I PODRŠKA STUDENTIMA		
<p>Kriterijumi:</p> <p>a) Ustanova obezbjeđuje niz resursa radi pružanja podrške u učenju.</p> <p>b) Ustanova uzima u obzir potrebe raznovrsne studentske populacije, te prelazak na učenje usmjereno na studenta i fleksibilne modele učenja i nastave, prilikom raspodjele, planiranja i obezbjeđivanja resursa za učenje i pružanje podrške studentima.</p> <p>c) Kroz unutrašnje obezbjeđenje kvaliteta osigurava se da svi resursi budu primjereni svrsi, dostupni, te da studenti budu informisani o uslugama koje su im na raspolaganju.</p> <p>d) Administrativno osoblje i osoblje za pružanje usluga podrške je kvalifikovano i ima mogućnosti za razvoj svojih kompetencija.</p>		
<p>Preporuke Komisije za unaprijeđenje standarda u postupku reakreditacije:</p> <p>Preporuka 1</p> <p>Preporuka je da Univerzitet i FDU nađu trajno rešenje kako bi se obezbedili optimani uslovi za rad i učenje studenata i kako bi se što pre izgradila nova zgrada koja će odgovarati (i potrebama sludenata. Takođe, potrebno je da se obezbede fondovi kako bi biblioteka mogla da nabavi novu stručnu literaturu.</p>	<p>Aktivnost ustanove u vezi sa implementacijom preporuka:</p> <p>FDU – Cetinje iskazuje tokom niza godina potrebu za trajnijim rješenjem prostorno-tehničkih uslova koje će u narednoj studijskog godini djelimično razriješiti rekonstrukcijom i adaptacijom postojećih objekata iz donacija. Međutim, za sada se ne može sa izvjesnošću konstatovati kada će se taj problem sa novom zgradom u potpunosti riješiti.</p> <p>Na drugoj strani, FDU kontinuirano obezbjeđuje nabavku novih naslova i stručne literature u objedinjenoj biblioteci umjetničkih fakulteta, te pored toga finansira i obuke i razvoj bibliotečke djelatnosti u pravcu digitalizacije, kategorizacije i tipologizacije postojeće baze naslova i dostupne literature za studente.</p>	<p>Komentar Komisije u vezi sa postignutim progresom i ocjena ispunjenosti preporuka (ispunjeno, djelimično ispunjeno, nije ispunjeno):</p> <p>Institucija je dokumentovala i dostavila dokaze o ispunjenosti kriterijuma.</p> <p>Zbog navedenog, kriterijum je ispunjen.</p>

STANDARD 7. UPRAVLJANJE INFORMACIJAMA		
<p>Kriterijumi:</p> <p>a) <i>Ustanova obezbjeđuje informacije o ključnim indikatorima uspješnosti.</i></p> <p>b) <i>Ustanova obezbjeđuje informacije o profilu studentske populacije.</i></p> <p>c) <i>Ustanova obezbjeđuje informacije o napredovanju studenata kroz studije, stopi uspješnosti i napuštanja studija.</i></p> <p>d) <i>Ustanova obezbjeđuje informacije o zadovoljstvu studenata studijskim programima.</i></p> <p>e) <i>Ustanova obezbjeđuje informacije o dostupnim resursima za učenje i podršku studentima.</i></p> <p>f) <i>Ustanova obezbjeđuje informacije o karijernim putanjama svršenih studenata.</i></p>		
<p>Preporuke Komisije za unaprjeđenje standarda u postupku reakreditacije:</p> <p>Preporuka 1</p> <p>Preporuka je sistematizovati podatke o karijernim putanjama svršenih studenata u okviru jedne baze podataka, a ne samo kroz fragmente u okviru pojedinačnih sadržaja upisnih kampanja.</p>	<p>Aktivnost ustanove u vezi sa implementacijom preporuka:</p> <p>FDU – Cetinje će kroz izradu jubilarne monografije o 25 godina rada fakulteta objediniti i sistematizovati sve podatke o karijernim putanjama svojih svršenih i staknutih alumni studenata, te planira da prikupljanje tih podataka bude cjelovito i sveobuhvatno u pravcu izdanja koje će biti kasnije dostupno u formatu online monografije.</p>	<p>Komentar Komisije u vezi sa postignutim progresom i ocjena ispunjenosti preporuka (ispunjeno, djelimično ispunjeno, nije ispunjeno):</p> <p>Institucija je dokumentovala i dostavila dokaze o ispunjenosti kriterijuma.</p> <p>Zbog navedenog, kriterijum je ispunjen.</p>

STANDARD 8. INFORMISANJE JAVNOSTI		
<p>Kriterijumi:</p> <p>a) <i>Ustanova pruža informacije o svojim aktivnostima i programima koje nudi, kao i kriterijumima za upis, planiranim ishodima učenja tih programa, kvalifikacijama koje dodjeljuju, procedurama za izvođenje nastave učenja i provjeru znanja koja se koriste, stopama prolaznosti i prilikama za učenje koje su na raspolaganju njihovim studentima, kao i informacije o zapošljavanju diplomaca.</i></p>		
<p>Preporuke Komisije za unaprjeđenje standarda u postupku reakreditacije:</p>	<p>Aktivnost ustanove u vezi sa implementacijom preporuka:</p>	<p>Komentar Komisije u vezi sa postignutim progresom i ocjena ispunjenosti preporuka (ispunjeno, djelimično ispunjeno, nije ispunjeno):</p>
<p>Preporuka 1: Preporuka je postaviti na uvid javnosti povijesni slijed svih izmjena akreditovanih, odnosno reakreditovanih programa.</p>	<p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se da se na zajedničkom i zvaničnom sajtu Univerziteta u poddirektorijumu Fakulteta dramskih umjetnosti mogu pronaći sve hronološki obilježene izmjene nastavnih akreditovanih i reakreditovanih planova.</p>	<p>Komisija konstatuje da javnosti nije dostupan povijesni slijed svih izmjena akreditovanih, odnosno reakreditovanih programa. Komisija konstatuje da ova preporuka nije ispunjena.</p>

STANDARD 9. KONTINUIRANO PRAĆENJE I PERIODIČNO REVIDIRANJE PROGRAMA		
Kriterijumi:		
<p>a) <i>Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju sadržaj programa u svjetlu najnovijih istraživanja u datoj disciplini, čime se osigurava savremenost programa.</i></p> <p>b) <i>Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju promjenjive potrebe društva.</i></p> <p>c) <i>Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju opterećenje studenata, njihovo napredovanje kroz studije i završetak studija.</i></p> <p>d) <i>Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju efikasnost procedura za provjeru znanja studenata.</i></p> <p>e) <i>Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju studentska očekivanja, potrebe i zadovoljstva programom.</i></p> <p>f) <i>Kontinuirano praćenje i periodično revidiranje uključuju okruženje za učenje i službe za pružanje podrške, kao i njihovu primjerenost svrsi programa.</i></p> <p>g) <i>Programi se redovno pregledaju i revidiraju, u šta su uključeni studenti i druge zainteresovane strane.</i></p> <p>h) <i>Prikupljene informacije se analiziraju, a program se prilagođava kako bi se osigurala njegova savremenost.</i></p> <p>i) <i>Objavljuju se revidirane specifikacije programa.</i></p>		
Preporuke Komisije za unaprijeđenje standarda u postupku reakreditacije:	Aktivnost ustanove u vezi sa implementacijom preporuka:	Komentar Komisije u vezi sa postignutim progresom i ocjena ispunjenosti preporuka (ispunjeno, djelimično ispunjeno, nije ispunjeno):
Preporuka 1: <i>Suvremena kretanja na svim područjima koje studijski programi obuhvataju, a koje nastavnici primjenjuju u svakodnevnoj nastavi, potrebno je periodički implementirati i u silabusima</i>	U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se: "prilikom (re)akreditacije akademskom i saradničkom osoblju sugerisano da u što većoj mjeri apostrofiraju savremena kretanja u pojedinim oblastima i direktno izmijene i inoviraju silabuse, kako s aspekta novih metoda rada, tako i u svim drugim oblastima i područjima koja mogu ići u skladu sa aktualnim trendovima, pri tom ne mijenjajući naziv predmeta, broj ECTS poena i fond časova i vježbi.	Institucija je dokumentovala i dostavila dokaze o ispunjenosti kriterijuma. Zbog navedenog, kriterijum je ispunjen.
Preporuka 2: <i>U silabusima u kojima to nije navedeno potrebno je definirati međusobnu uvjetovanost pojedinih kolegija kao i uskladiti količinu</i>	Izvršena je sveobuhvatna redakcija međusobne uslovljenosti pojedinih predmeta i usklađivanje količine	Institucija je dokumentovala i dostavila dokaze o ispunjenosti kriterijuma.

<p>obavezne literature u odnosu na ECTS opterećenje.</p>	<p>i broja obvezne i dopunske literaturu u odnosu na adekvatan broj ECTS poena opterećenja.</p>	<p>Zbog navedenog, kriterijum je ispunjen.</p>
<p>Preporuka 3: Iznaći načine kako potaknuti studente da se više angažiraju u revidiranje i kreiranje programskih sadržaja, a spoljne aktere, naročito one s kojima FDU ima potpisane ugovore o saradnji i formalno uključiti u revidiranje nastavnih programa.</p>	<p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se: "pored uključivanja studenata u kreiranje programskih sadržaja, napraviti i niz konuslativnih sastanaka sa predstavnicima nastavnih baza i omogućiti im i formalno učešće u kreiranju i revidiranju nastavnih programa."</p>	<p>Institucija je dokumentovala i dostavila dokaze o ispunjenosti kriterijuma. Zbog navedenog, kriterijum je ispunjen.</p>
<p>Preporuka 4: Univerzitet Crne Gore mora iznaći načina da konsolidira kadrovsku podkapacitiranost naročito nastavnog osoblja, a što je posljedično uzrokom preoterećenosti nastavnika koji se otežano bave, barem na formalnoj razini analizom i unaprjedenjem programa.</p>	<p>U Izvještaju po akcionom planu Fakulteta dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore navodi se: "kadrovsku podkapacitiranost moguće prevazilaziti angažovanjem većeg broja eketernog angažovanih lica i saradnika u nastavi, što se kroz interne i eksterne oglase koje raspisuje Univerzitet i Fakultet odvija u redovnim godišnjim ciklusima prilikom formiranja dokumenta organizacije nastave kao dokumenta koji suštinski pokazuje obim ovih potreba."</p>	<p>Institucija je dokumentovala i dostavila dokaze o ispunjenosti kriterijuma. Zbog navedenog, kriterijum je ispunjen.</p>
<p>Preporuka 5: Preporučuje se javno objaviti sve do sada revidirane verzije studijskih programa na FDU.</p>	<p>FDU – Cetinje će u narednom periodu sa predstavnicima Univerziteta Crne Gore insistirati da budu sve verzije aktuelnih i prošlih studijskih programa i nastavnih planova dostupne</p>	<p>Institucija je dokumentovala i dostavila dokaze o ispunjenosti kriterijuma. Zbog navedenog, kriterijum je ispunjen.</p>

STANDARD 10. CIKLIČNO EKSTERNO OBEZBJEĐENJE KVALITETA

Kriterijumi:

- a) Ustanove vode računa da se napredak koji je postignut od posljednje aktivnosti u oblasti obezbjeđenja kvaliteta uzima u obzir prilikom priprema za sjedeću.
- b) Ustanova učestvuje u cikličnim postupcima eksternog obezbjeđenja kvaliteta koji u obzir uzimaju, gdje je to relevantno, uslove iz zakonodavnog okvira u kojem funkcionišu.

<p>Preporuke Komisije za unaprijeđenje standarda u postupku reakreditacije:</p> <p>Preporuka 1: Potrebno je snažnije uključiti kako studente tako i vanjske aktere u sve aktivnosti iz oblasti obezbeđenja kvaliteta te konstantno podizati svijest o važnosti sistema kvalitete na svim razinama, a osobito u evaluaciji studijskih programa.</p>	<p>Aktivnost ustanove u vezi sa implementacijom preporuka:</p> <p>Obzirom da se radi o kontinuiranoj aktivnosti, stepen ispunjenosti ovog kriterijuma zavisiće od kvaliteta komunikacija kako sa studentima tako i sa spoljnim akterima, zato je potrebno studentate u Vijeću Fakulteta dodatno informisati o svim aktuelnim i tekućim pitanjima od značaja za unapređivanje i obezbjeđivanje kvaliteta</p>	<p>Komentar Komisije u vezi sa postignutim progresom i ocjena ispunjenosti preporuka (ispunjeno, djelimično ispunjeno, nije ispunjeno):</p> <p>Na osnovu sprovedenih aktivnosti opisanih u realizaciji akcionog plana, ova preporuka se smatra djelimično ispunjenom.</p>
--	---	---

<p>STANDARD 11. MEHANIZMI AKADEMSKOG INTEGRITETA I JAČANJA KULTURE INTEGRITETA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Napomena: U ciklusu reakreditacije Univerziteta Crne Gore, ovaj standard nije evaluiran, stoga isti nije predmet naknadnog prećenja. 		
<p><i>Kriterijumi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> a) <i>Ustanova visokog obrazovanja je usvojila jasne politike integriteta koje su razumljive i prihvatljive svim internim akterima.</i> b) <i>Ustanova visokog obrazovanja je uspostavila odgovarajuće mehanizme i tijela za utvrđivanje i rješavanje potencijalnih rizika, za prevenciju zloupotrebe u oblasti akademskog integriteta i za zaštitu pojedinaca (npr. etički odbori, ombudsman za akademski integritet i slično).</i> c) <i>U okviru postupka samoevaluacije, ustanova visokog obrazovanja prati usklađenost rada sa načelima i vrijednostima akademskog integriteta (npr. upitnici za studente, nastavnike, istraživače i druge relevantne aktere).</i> d) <i>Ustanova visokog obrazovanja edukuje i obučava studente i svoje kadrove o poštovanju vrijednosti akademskog integriteta i da promovira njegova načela.</i> e) <i>Ustanova visokog obrazovanja radi plan integriteta u kojem utvrđuje faktore rizika i predlaže mjere za poboljšanja (da razmotre moguću i vjerovatnu tok djelovanja, definišu listu posljedica i pripreme plan aktivnosti za eliminisanje rizika).</i> f) <i>Ustanova visokog obrazovanja promovira načelo nulte tolerancije u slučajevima povrede akademskih načela i vrijednosti (uključujući plagijarizam, prevaru, odgovorno vođenje procesa nastave, učenja i istraživanja, rodno zasnovano i druge oblike uznemiravanja, odgovornost akademske zajednice, itd.)</i> 		
<p>Preporuke Komisije za unaprijeđenje standarda u postupku reakreditacije:</p>	<p>Aktivnost ustanove u vezi sa implementacijom preporuka:</p>	<p>Komentar Komisije u vezi sa postignutim progresom i ocjena ispunjenosti preporuka (ispunjeno, djelimično ispunjeno, nije ispunjeno):</p>
<p>Preporuka 1...</p>		

Preporuka 2...			
Preporuka 3...			
...			

Zaključak Komisije u pogledu ispunjenosti preporuka iz Izvještaja o reakreditaciji ustanove/ organizacione jedinice

I Opšta ocjena ostvarenog napretka

Na osnovu pregleda dokumenata dostavljenih od strane Fakulteta dramskih umetnosti Univerziteta Crne Gore, kao i uvida u dokumenta i informacije na web sajtu Fakulteta dramskih umetnosti, a poštujući Zakon o visokom obrazovanju Crne Gore, Pravila i Standarde i smjernice za reakreditaciju propisane od strane Agencije za kontrolu i obezbjeđenje kvaliteta visokog obrazovanja, kao i ostala relevantna dokumenta i propise, u skladu sa Članom 2 (stav 5) Pravila o postupku reakreditacije ustanove visokog obrazovanja, Komisija konstatuje da je ustanova, skoro pa u potpunosti, ispunila preporuke.

Obrazloženje

Na osnovu dostavljenih odgovora i dokumentacije, uočen je izuzetno značajan napredak i posvećenost u aktivnostima nastavnika i saradnika Fakulteta dramskih umetnosti Univerziteta Crne Gore, da se studenti na savremen način osposobe da odgovore svim zahtevima tržišta rada i, shodno mogućnostima, uvedu u aktuelne probleme relevantnih oblasti. Uočeno je da u ostvarivanju nekih ciljeva postoje ograničavajući faktori na koje osoblje Fakulteta dramskih umetnosti ne može uticati, te se ljubazno apeluje na više instance da u tome pomognu. Važno je napomenuti da je uočeno da postoje standardi koji su djelimično ispunjeni ili nisu ispunjeni zbog nedostatka dokumenata kojima se verifikuje validnost ispunjenja standarda.

II Dodatne preporuke za unaprjeđenje kvaliteta rada²

Najljubaznije molimo da pažljivo pregledate i pročitate tekst izvještaja, te postupite u skladu sa komentarima dostavljajući obrazložene odgovore i opise aktivnosti koje su urađene uz dostavljanje dokumenata/dokaza neposredno pre "follow-up" procedure. Neophodno je u skorijem roku: izraditi konkretan plan aktivnosti sa jasnim pokazateljima rezultata (indikatorima) za svaku preporuku iz Izvještaja o reakreditaciji; osnažiti rad Komisije za kvalitet, obezbijediti redovne sastanke i uključiti predstavnike studenata i spoljnih aktera u rad tijela za kvalitet; razviti sistem praćenja i evidentiranja svih aktivnosti putem dostupnih online platformi, kako bi dokazi bili javno objavljeni i verifikovani; unapređivati javnu dostupnost informacija na internet stranici, naročito u oblasti transparentnosti rada i prikaza rezultata anketiranja studenata.

Veoma je važno napomenuti da je uz dostavljanja pisanog obavještenja i izvještaja Agenciji neophodno dostaviti i svu dokumentaciju koja je neophodna da verifikuje da su preporuke ispunjene vodeći računa o tome da informacije budu dostavljene i ažurirane neposredno pre "follow-up" procedure.

² Fokusrirati se na oblasti koje zahtijevaju dodatnu pažnju i predložiti konkretne mjere.

KOMISIJA

Prezime i ime, predsjednik

Prezime i ime, član

_____ *[Signature]*

Prezime i ime, član

_____ *[Signature]*

Prezime i ime, član

_____ *[Signature]*

Prezime i ime, član
